

Měření rozvoje

GLOBALNÍ PROBLÉMY SVĚTOVÉ EKONOMIE

15. dubna 2013

Adam Čajka

Které země jsou...

rozvinuté (*developed*)

vyspělé (*highly developed, advanced*)

rozvojové (*developing*)

podvyvinuté (*under-developed*)

zaostalé (*backward*)

průmyslové (*industrial*)

jižní (*South*)

severní

(*North*)

zemědělské (*agrarian*)

jádrové, periferní

majoritní (*majority world*) či minoritní?

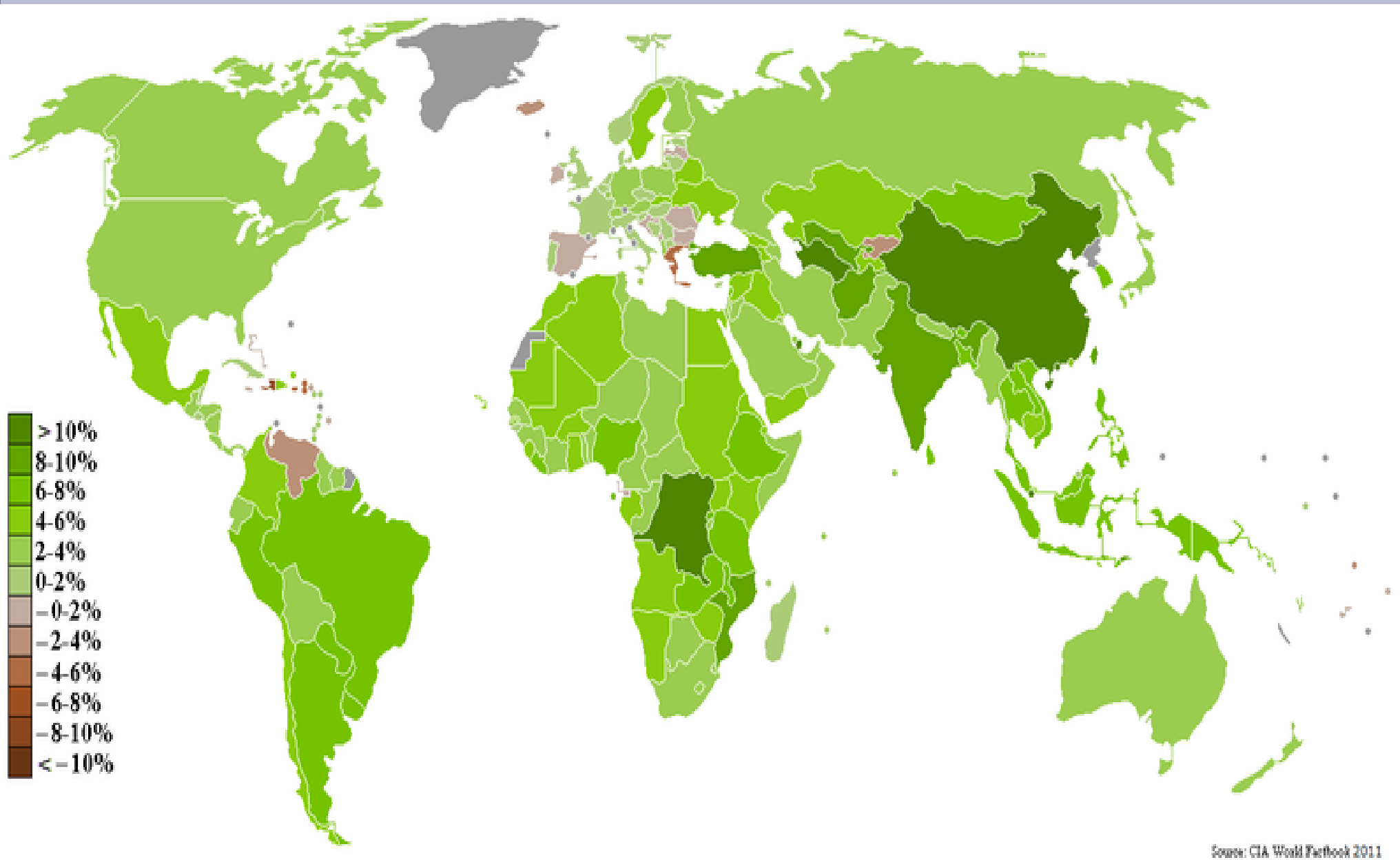
HDP

- Simon Kuznets, 1934
varoval, aby se HDP neztotožnilo s blahobytem společnosti
- Bretton Woods, 1944
- HDP je klíčovým ukazatelem vývoje národního hospodářství, měří výkonnost ekonomiky. Jde o ukazatel shrnující nově vytvořené hodnoty, který slouží k odhadu ekonomického rozvoje země. HDP ve finančním vyjádření představuje hodnotu všeho, co bylo nově v zemi vytvořeno za sledované období – rok, čtvrtletí.
- Kritika: *jaký HDP mají země, která jsou ve válce?*

Hrubý národní produkt

- Vyjadřuje hodnotu všech produktů a služeb vyprodukovaných výrobními faktory ve vlastnictví **rezidentů země.**
- Např. mzdy mongolských pracovníků v ČR se započítávají do HNP Mongolska, ale do HDP České republiky.
- Důvod použití: zahraniční investice USA

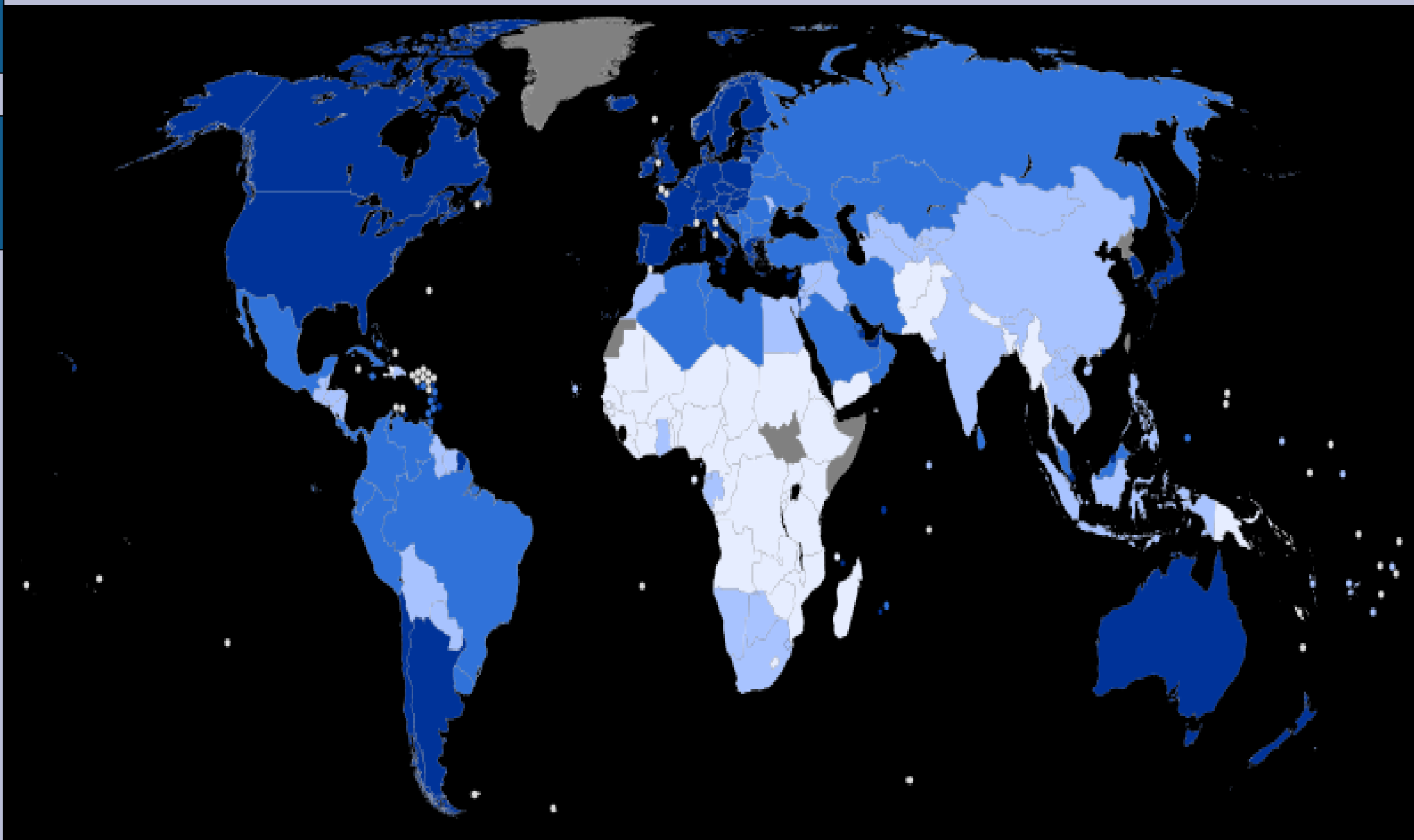
Reálný přírůstek HDP, 2010

Lidský rozvoj

- Amartjá Sen, *capability approach*
- Mahbub-ul-Haq, *index* (1990)
- HDI (Human Development Index)
  - uroveň vzdělání, gramotnost
  - naděje na dožití
  - HDP PPP
- UNDP

HDI v roce 2013

Pocit štěstí, environmentální faktory

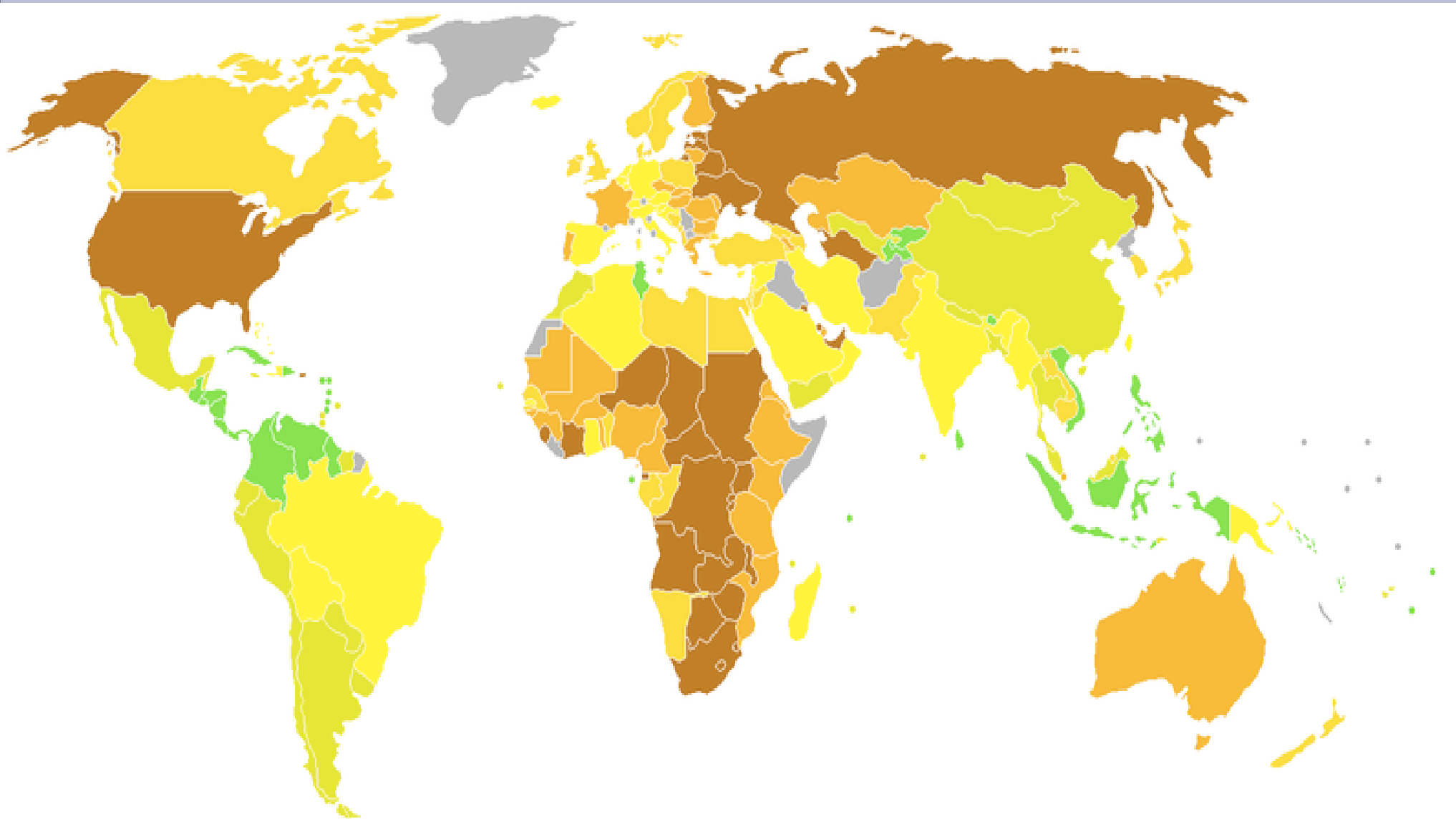
- **ISEW** (Index of Sustainable Economic Welfare)
- Daly, Cobb, 1989
- rozdělení příjmů ve společnosti & znečištění životního prostředí
- Genuine Progress Indicator (GPI)
- Sociální (chudoba) a environmentální faktory

- Bhútánské hrubé národní štěstí

Happy Planet Index

- New Economics Foundation, 2006
- *The Century of the Self* (2002)
- Alain De Botton: *Status Anxiety* (2004)
- Lorenzo Fioramonti: *Gross Domestic Problem* (2013)
- Index kombinuje kvalitu lidského života a efektivitu využití životního prostředí
- $HPI = \frac{\text{očekávaná délka života} \times \text{životní spokojenost}}{\text{ekologická stopa}}$
- „Celkově vzato, jak jste nyní spojen se svým životem? (0-10)“

Přehled zemí dle Indexu šťastné planety, 2006

Podle jakých indikátorů jsou země seřazeny?

•0,7 Malawi	•-	•2. Dom. republika	•8. S.A.Emir.	•1. USA
•0,8 Pákistán	•1. Norsko	•7. Kuba	•9. USA	•2. Čína
•1,1 Keňa	•4. USA	•9. Brazílie	•17. Japonsko	•3. Japonsko
•1,2 Zimbabwe	•10. Německo	•16. Indonésie	•19. Německo	•5. Německo
•1,2 Indonésie	•11. Japonsko	•20. Čína	•25. Norsko	•7. Brazílie
•1,5 Dom. republika	•21. Čína	•23. Mexiko	•35. ČR	•11. Mexiko
•1,9 Kuba	•28. ČR	•24. Pákistán	•55. Brazílie	•16. Indonésie
•2,2 Čína	•32. S.A.Emir.	•51. Německo	•61. Mexiko	•27. Pákistán
•2,7 Botswana	•56. Mexiko	•75. Japonsko	•71. Botswana	•42. ČR
•2,9 Brazílie	•73. Brazílie	•88. Norsko	•84. Dom. republika	•45. Norsko
•3,0 Mexiko	•88. Dom. republika	•92. ČR	•90. Čína	•53. S.A.Emir.
•4,7 Japonsko	•98. Botswana	•107. Malawi	•91. Kuba	•66. Kuba
•5,1 Německo	•108. Indonésie	•114. USA	•109. Indonésie	•80. Keňa
•5,6 Norsko	•125. Pákistán	•123. S.A.Emir.	•143. Pákistán	•106. Botswana
•5,7 ČR	•128. Keňa	•125. Keňa	•147. Keňa	•134. Malawi
•8,0 USA	•153. Malawi	•141. Botswana	•169. Zimbabwe	•153. Zimbabwe
•10, 7 S.A.Emir.	•169. Zimbabwe	•143. Zimbabwe	•178. Malawi	•178. Dom. republika

Multidimensional Poverty Index

- Oxford poverty initiative & UNDP, 2010, 10 kritérií
- ZDRAVÍ – 1) dětská úmrtnost, 2) výživa
- VZDĚLÁNÍ – 3) roky studia, 4) dokončení
- ŽIVOTNÍ STANDARD – 5) paliva, 6) záchody, 7) voda, 8) elektřina, 9) podlaha, 10) jmění
- Relativizace úspěchu boje proti chudobě
např. Etiopie v roce 2011
39% obyvatel pod 1 \$/den, 77% pod 2 \$/den, 88% MPI